

Jan. 27. 2. 1958.

21.^M

Kertomus tarkastusmatkasta Kalajoella.

(Kertomukseen liittyy kaksi liitettä).

Kirjeellä N:o 209/5.2.1957 ilmoitti Kalajoen seurakunnan kirkkoherra Vilho H. Kivioja Muinaistieteelliselle toimikunnalle mm. seuraavaa: "Äsken ilmestyneessä (Hurre, Virrankoski, Vilkuna) Suur-Kalajoen historian I osassa siv. 74 käsitellään tietym^{ällä}issä olevaa Aniamäen rajapyykkiä Kustaa Vaasan ajoilta. "Kokkolassa" tämän vuoden 1 numerossa ja "Kalevassa"

1. 10. 1. 1957 on uutiset, että nyttemmin löydetty kiwiröykkiö Pystön taloista 1 km suoraan etelään ja Haarainjärivistä 1/2 km suoraan itään Ala-Jaakolan metsässä (Kalajoki, Tynkä), 7 noin 1 km nykyisestä lääninrajasta pohjoiseen ja 2 km Pahkalankylästä koilliseen voisi olla tuo rajamerkki, josta (napakivestä) näin talvella ei voitu löytää hämäriä numeroita
2. tai vaakunoita. Siitä etelään 2 - 3 km vyöhykkeellä on useita kiwiröykkiöitä, joiden tarkoitusta nykyään ei enää tiedetä, useimmat lähellä Pahkalaa (Vähäjylhän kankaan nokalla ja
3. kauempanakin kylästä). Pernun talojen pellon laidassa on joi-takin vuosia sitten sattumalta kiven päälle kasvanutta sammal-vällyä nostettaessa havaittu siinä olevan numero 1216, jota isännät siellä luulevat vuosiluvuksi, mutta joka varmaan yhtä hyvin voi olla rajamerkin numero, vaikka siinä ei tiedetä rajaa olleen."

4. "Huhtakankaalla Tyngän kylässä on löydetty tutkijain viime käynnin jälkeen selvät jäljet kivikautisesta asuinpaikasta, jota ei vielä ole tutkittu. Maanviljelijä Uno Rahko sanoo sen ilmoittaneensa (professori Vilkunalle?). Saattaa olla muilla tiedossa vielä muitakin muinaisjäännöksiä."

Talvella 1956/1957 ilmoitti maanviljelijä Uno Rahko (puh. Kalajoki 19) puhelimitse allekirjoittaneelle Kalajoen Tyngänkylässä olevan kiviröykkiötä suuruudeltaan n. 6.0 x 6.0 x 1.0 m. Röykkiöt sijaitsevat ilmoituksen mukaan Kalajoen pohjoispuolella Hihnalan kosken kohdalla kalliolla.

Mainittujen ilmoitusten johdosta määräsi Muinaistieteellinen toimikunta allekirjoittaneen tarkastamaan köyrykkeitä. Kävin Kalajoella 17.6. - 18.6. 1957.

- 8 1. Kalajoki Tynkä, Huhtakallio. - Kalajoen Tyngän Huhtakankaalla piti rovasti Kiviojan ilmoituksen perusteella olla kivikautinen asuinpaikka. Kävin kankaalla rovastin ja maanviljelijä Uno Rahkon (os. Kalajoki) kanssa. Kivikautista asuinpaikkaa sieltä en keksinyt, vaan sen sijaan kolme matalaa kiviröykkiötä, jotka ilmeisesti ovat hautaraunioita. Röykkiöt ovat samat, joista maanviljelijä Rahko ilmoitti puhelimitse talvella 1956/1957.

Ne sijaitsevat Tyngän kylässä Huhtakankaalla (Huhtakalliolla) Hihnalan talon metsässä (omist. Jaakko Stenbeck) Kalajoen pohjoispuolella sen maantien varrella,

joka Tyngänkylästä Rahkolan kohtaa johtaa Alavieskan Taluskylään. Rauniot ovat aivan tien varrella sen luoteispuolella n. kilometrin verran tienhaarasta Taluskylään päin lähellä toisiaan. Niitä kaikkia oli pengottu. Sovin Kalajoki-Seuran puheenjohtajan kanssa niiden kunnostamisesta. Hän lupasi hoitaa tehtävän ja myös sinne lähetettävien rauhoituskilpien kiinnittämisen.

RAUNIO
21

2. Kalajoen - Himangan rajalla Pystön korvessa, Kärkiskylän Mäki-Erkin Möykkäkalliolla, Pystön talosta n. 1 1/2 km suunnilleen etelään on kallion korkeimmalla kohtaa miehen nostaneista kivistä koottu raunio, halkaisijaltaan kymmenkunta metriä ja toista metriä korkea (kuva 2). Rauniota on pengottu. Vaikutti pronssikautiselta hiidenkiukaalta. Maanviljelijä Uno Rahko lupasi Kalajoki-Seuran puolesta kiinnittää siihen Muinaistieteellisen toimikunnan rauhoituskilven.

3. Lähellä edellistä on Tyngän kylän Tavastin maalla nimetymällä kalliolla, joka sijaitsee Mäykkäkalliosta vajaa puolisen kilometriä etelään niinikään osin hajoitettu hiidenkiuas (kuva 1). Se on jotakuinkin saman kokoinen kuin edellinen. Hiidenkiuas on sama, jonka rovasti Kivioja mainitsee kirjessään (kiviröykkiö Ala-Jaakolan metsässä). Tämänkin raunion viereen luvattiin Kalajoki-Seuran toimesta kiinnittää Muinaistieteellisen toimikunnan rauhoituskilpi.

4. Lähellä Kalajoen - Himangan rajaa, mutta Himangan puolella on Pahkalan Korpimetsässä kaksi pronssikautista hiidenkiuasta kalliolla. Ne sijaitsevat edellä mainitusta Tavastinmaan rauniosta n. 2 km etelään.

5. Pernun talon numerokivi, missä piti olēman luku 1216,

vaikutti modernilta, ja siinä oli luku 1916. Sen merkitys on arvoituksellinen.

Helsingissä 21 päivänä helmikuuta v. 1958.

Ville Luho

Ville Luho

7

1.

Pronssikautinen kanta-raunio (?) kalliolla Kalajoen
Tyngänkylän Tavastinmaalla. - Filmi 21762.

RAUTIO 21

2.

Pronssikautinen kanta-raunio (?) kalliolla
Kalajoen Kärkisylässä Mäki-örtsin
Mäykelä kalliolla. - Filmi 21763.